

6-с кылааска саха тылын уруогун бырайыага

Учуутал: Онуфриева Анна Васильевна

Тема : Даҕааһынныын аргыстаһан аартыктарынан айан... (Даҕааһын ааты хатылааһын.)

Уруок тиибэ: интэгириирэбэннэй уонна комбинированнай (саха тыла, нуучча тыла, омук тыла)

Учуутал сыала: даҕааһын ааты хатылааһын, барбыты чинэтэр дьарыгы тэрийии, оҕо сөптөөх түмүгү онороругар усулуобуйа тэрийии.

Үөрэнээччи сыала:

Билии:

- Даҕааһын ааты саҥа чааһын быһыытынан билии
- Даҕааһын аат морфологической бэлиэтэ
- атын саҥа чааһыттан арааран билии

Сатабыл:

- тиэкистэн даҕааһын ааты булар, уларытар
- сыһаны булан көннөрөр
- даҕааһыны тылга-өскө, айар үлэҕэ таба туһанар.

Түмүк ситиһии: (Үөрэнээччигэ үөрэх дэҕиттэр дьайыыларын инэрии:)

Билэр-көрөр үөрүйэх (познавательные УУД): даҕааһын аат туһунан ылбыт өйдөбүллэрин чинэтии; тиэкистэн даҕааһын ааты булуу, этиигэ таба туттуу; даҕааһыны тылыгар-өһүгэр, тиэкискэ таба туттуу, сыһаны булан көннөрүү, атын омук тылыгар туттар.

Бэйэни салайар-дьаһайар үөрүйэх (регулятивные УУД): бэйэ үлэтин сатаан былааннааһын; хайа да үлэ кэмигэр сыал туруорары сатыыр; тус бириэмэтин сатаан туһанар.

Тус санааны, сыһаны сайыннарар үөрүйэх (личностные УУД): төрөөбүт тыл баайын, кырааскатын сыаналааһын; санарар санатын кэтээн көрөн сөптөөх түмүк оностуу; бэйэ үлэлиирин ситиһии (самостоятельность), үөрэнээччилэр бодоруһар эйгэлэрин тэрийии (бөлөбүнэн үлэ нөнүө); төрөөбүт дойдуга таптал.

Бодоруһар үөрүйэх (коммуникативные УУД): тус санаатын этэр, суруйар; бииргэ тапсан үлэлиир; саха тылын баайын туһунан сатаан санарар, суруйар.

Туттуллар матырыяал: ИКТ, карточкалар, учебник, тэтэрээт, фломастер.

Уруок хаамыта.

1. Тэрээһин чааһа. Умсугутуу, угуйуу.

Үтүө күнүнэн, күндү оҕолор!

Мин аатым Анна Васильевна диэн Егор Антонович Шишигин аатынан Сатаҕай орто оскуолатын саха тылын, литературатын учуутала буолабын. Бүгүн эһиэхэ төрөөбүт тылбыт уруогун ытыам. Настарыаннабыт хайдаҕый?

Үчүгэй диэн тыл нууччалыы туох диэн буоларый?

Саамай сөп. Оттон сөп диэн тыл английскайды туох диэн буоларый?

Оччобуна биһиэхэ бүгүн ханнык уруок буолара буолуой?

Саха тылын уруогар ханнык сана чааһын үөрэтэ сылдьабытый?

Билигин биһиэхэ төрөөбүт тылбыт уруога буолар. Бүгүндү уруокка биһиги бөлөбүнэн үлэлиэхпит, хатылыахпыт, эбии сананы билиэхпит, омук тылынан даҕааһын ааттары тылбаастаахпыт. Онон оҕолоор, көхтөөхтүк, эйэлээхтик үлэлиэхпит диэн эрэнэбин.

2. Эрдэ үөрэппити хатылааһын, билэр ньыманы туттан көрүү этаба. (Бөлөх аайы соруудах (карточка) бэриллэр) бөлөбүнэн үлэ, фронтальной

1 карточка.

Сорудабы куолаан толорун, бары кыттары ситиһин. Дуоска иннигэр тахсан кэпсииргэ бэлэмнэнин.

- Даҕааһын аат арааһын, төрүт уонна үөскээбит даҕааһыннары учуобунньуктан булан хатылаан кэпсииргэ бэлэмнэнин.

2 карточка.

Сорудабы куолаан толорун, бары кыттары ситиһин. Дуоска иннигэр тахсан кэпсииргэ бэлэмнэнин.

- Даҕааһын аат үөскээһинин уонна таба суруйуу быраабылаларын учуобунньуктан булан хатылаан кэпсииргэ бэлэмнэнин.

3. Чинэтии (көбүлээһин) оонньуу, айар үлэ, таабырыннаһы.

Тыллары даҕааһыннар көмөлөрүнэн таайтарыы: дьэдьэн, тиит, алаас (массына, кинигэ, ыт). Бөлөх аайы карточка биэрэр. Оҕолор бу тылларга ойуулааһын айан атын бөлөх оҕолоругар таайтараллар.

Тумук: Аат тылы хас да даҕааһын быһаарыан сөп эбит.

4. Нуучча тылын уруогар билбити хатылыыр оонньуулар.

А сейчас у нас этап урока русского языка.

-Игра Да – нет. Смотрим презентацию. (учитель спрашивает, ученики отвечают).

-Игра Наоборот: маленький, низкий, короткий, узкий, толстый, верхний.
(Большой, высокий, длинный, широкий, тонкий, нижний.)

-Игра Собери слово. Из данных букв составьте одно слово: Р Г О Н М Й Ы
О, Ы В Й Т Е М С Т Л Е И Ъ Н (огромный, вместительный)

-Спишите пословицы. Подчеркните прилагательные.

Маленькое дело лучше большого безделья.

Речь хороша короткая, а веревка длинная.

С какой целью используются в речи имена прилагательные? (Чтобы точно описать предмет, назвать его признак.)

5 Омук тылын уругар билбити хатылыыр соруудах.

Я сейчас дам описание, а вы с помощью этого описания должны сделать рисунок.

It is a boy. He has got a round face. He is got big blue eye, and small nose and mouth. He is wearing red t-shirt, yellow shorts. He is wearing blue trainers.

(Внимательно слушают описание и рисуют портрет. (если остается время рассказывают свой рисунок)

6. Бэйэни сыаналааһын. Сыаналанар илийһи толоруу, санааны этинии.

- Билигин бүгүнгү уруокка үлэбитин сыаналанан бу илийһи толорун, ааккытын суруйаарын.

Бэйэбит санаабытыгар уруок төһө сатаннай? Туох сатамматай? Туох ыарахаттары көрүстүгүт?

-Түмүк оноруу

-Хайдах үлэлээтибит дии санаатыгыт?

-Бөлөххүт төһө үчүгэйдик үлэлээтэ?

7.Дьыэбэ үлэ.

Уруокпут манан бүтэр. Тахсан сынньанын.

Now the lesson is over. Thank you for your hard work. See you soon.